

УДК 378.4(477.85)ЧНУ.014.24

<https://doi.org/10.31861/mhpi2025.51.10-18>Василь Карпо¹**Університет у глобальному освітньому просторі:
міжнародна співпраця на шляху до сталого розвитку**

У статті проаналізовано сучасний стан, напрями та інструменти міжнародної діяльності Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Особливу увагу приділено участі в програмах Erasmus+, Horizon Europe, Jean Monnet, проектам мобільності, подвійного дипломування, співпраці з європейськими університетськими альянсами та культурно-освітнім інституціям. У фокусі – роль університету в цілому, та факультету історії, політології та міжнародних відносин зокрема, як стійкого освітнього осередку в умовах війни. Визначено стратегічні досягнення, інноваційні підходи та проблемні аспекти міжнародної інтеграції українського ЗВО в період глобальних викликів.

Ключові слова: міжнародна діяльність, академічна мобільність, університетські альянси, подвійне дипломування, стратегія, інтернаціоналізація.

Vasyl Karpo¹**University in the Global Educational Space:
International Cooperation on the Way to Sustainable Development**

The article analyzes the current state, strategic directions, and instruments of international engagement of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. The study highlights key achievements in academic mobility, participation in Erasmus+, Horizon Europe, and Jean Monnet programs, as well as in double degree initiatives, digital education, cooperation with European university alliances, and diplomatic institutions. In the context of the ongoing war in Ukraine, the university demonstrates resilience and adaptability through flexible project management, blended learning models, and active involvement in cultural diplomacy and heritage preservation.

The focus of the study is the role of the university as a whole, and the Faculty of History, Political Science and International Relations in particular, as a resilient educational center in times of war. The paper underscores the transformative role of internationalization not only as an academic resource but also as a mechanism of institutional sustainability and global solidarity. Particular attention is paid to innovative practices such as hosting foreign lecturers, remote cooperation formats, expanding linguistic infrastructure, and coordinating EU-funded projects. At the same time, the study addresses critical issues, including mobility restrictions, regional asymmetries in partnerships, and the uneven engagement of faculties.

Chernivtsi University is presented as a model of a modern Ukrainian HEI that actively redefines its place in the European Higher Education Area by embracing values of openness, cooperation, and academic resilience amid crisis.

¹ Кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та суспільних комунікацій, декан факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Україна.

PhD in History, Associate Professor of the Department of International Relations and Social Communications, Dean of the Faculty of History, Political Science and International Relations of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Ukraine.

E-mail: v.karpo@chnu.edu.ua; <https://orcid.org/0000-0002-7828-6980>.

Keywords: international cooperation, academic mobility, university alliances, double degree programs, strategic development, internationalization.

Сучасний університет дедалі частіше розглядається не лише як інституція, що забезпечує підготовку фахівців, але як важливий агент трансформації суспільства у глобалізованому світі. Вища освіта сьогодні перебуває в полі перехресних викликів: з одного боку, вона має зберігати національну ідентичність і культурну автономію, з іншого – інтегруватися у світовий освітній простір, долаючи бар'єри і межі, успадковані від минулого. Саме інтернаціоналізація стала однією з ключових характеристик розвитку вищої школи у XXI ст., втілюючи ідеї мобільності, відкритості, академічної взаємодії та сталого партнерства.

В умовах глибоких геополітичних, економічних та безпекових зрушень, які останніми роками особливо гостро відчуються в Україні, міжнародна діяльність університетів набуває нового змісту. Вона постає не лише як інструмент реалізації академічної мобільності чи участі в програмах фінансування, а як вияв стійкості, солідарності, здатності до самозбереження і розвитку навіть в умовах кризи². Розширення горизонтів співпраці, взаємна підтримка в межах європейської академічної спільноти, захист освітніх і гуманітарних цінностей стають важливими складниками місії університету в період трансформацій.

Історія університетів Центрально-Східної Європи – це історія не лише освітніх реформ, а й боротьби за автономію, тяглість традицій, місце в міжнародному просторі знань. У цьому сенсі багатокультурний контекст, у якому функціонує Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, формує особливу чутливість до цінності відкритості, діалогу, академічної дипломатії. Географічна й культурна близькість до кордонів Європейського Союзу, давні зв'язки з освітніми та науковими інституціями різних країн, а також тривалий досвід участі в транснаціональних ініціативах створюють підґрунтя для активної участі у формуванні глобальної освітньої екосистеми³.

У 2025 році Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича відзначає своє 150-річчя – символічну межу, яка запрошує до рефлексії над пройденим шляхом і роллю академічної спільноти у сучасному світі. Саме в таких історичних моментах минуле, теперішнє й майбутнє сходяться в єдиному горизонті, дозволяючи критично оцінити здобутки, виклики та нові перспективи розвитку. На тлі війни, пандемії, цифрових трансформацій і зміни освітньої парадигми університет як інституція постає не лише як об'єкт адаптації, а як активний суб'єкт творення нових освітніх смислів, цінностей і форм міжнародної взаємодії. Тому метою даної статті є дослідження сучасного стану, напрямів та інструментів міжнародної діяльності Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Завдання статті: встановити масштаби участі університету в програмах Erasmus+, Horizon Europe, Jean Monnet, проєктах мобільності та подвійного дипломування; охарактеризувати співпрацю університету з європейськими університетськими альянсами та культурно-освітніми інституціями в цілому, а також на прикладі факультету історії, політології та міжнародних відносин.

У 1977 році Чернівецький державний університет здійснив перший крок у напрямі формалізованої міжнародної співпраці: за ініціативи тодішнього декана історичного факультету Юрія Макара була укладена перша угода про міжнародне партнерство з Університетом Саскачевану (Канада). Ця подія стала початком розвитку системної міжнародної діяльності університету, започаткувавши цілу низку двосторонніх угод із закордонними академічними установами⁴.

Упродовж останніх років університет активно розширює мережу партнерських зв'язків з освітніми, науковими, культурними та іншими установами за кордоном. Станом на 1 березня

² Joris M. (n.d.) Situation Regarding Internationalisation. Rationale for the development of an institutional and faculty Policy Plan Internationalisation. *PICASA Position Paper Internationalisation. Strategic Educational Policy Paper to create a vision and mission regarding the internationalisation of the university, to define a strategy for the internationalisation processes, and to develop a systemic approach*. Available at: http://picasa.ysu.am/wp-content/uploads/2017/04/PICASA_Position_Paper_Internationalisation.pdf (accessed 1 March 2025).

³ TRUST (n.d.), Національна система забезпечення якості і взаємної довіри в системі вищої освіти (TRUST). Режим доступу: <https://dovira.eu/ua/project.html> (Дата перегляду 1 березня 2025).

⁴ Макар Ю. (2019), *Університети мого життя. Спогади*. Технодрук, Чернівці, 2019, с. 263-270.

2025 р. загальна кількість чинних угод сягає 230, що істотно перевищує довоєнний показник⁵. Варто наголосити, що у зв'язку з повномасштабною агресією Російської Федерації проти України університет в односторонньому порядку розірвав усі угоди з вищими навчальними закладами Росії та Республіки Білорусь⁶.

Щороку університет демонструє динамічне зростання залученості до міжнародних освітньо-наукових ініціатив. Найпопулярнішою серед студентів і викладачів залишається програма фінансової підтримки Європейського Союзу – Erasmus+, яка стала спадкоємницею таких добре знаних у європейському академічному просторі програм, як Erasmus Mundus, TEMPUS тощо⁷.

Наразі Чернівецький університет бере участь у виконанні чотирьох проєктів програми Erasmus+ KA2: *INTERADIS* («Інтеграція та адаптація іноземних студентів»), *EU4UA* («Модернізація правничої освіти для підтримки Європейської та Євроатлантичної інтеграції України»), *TURBO* («Реакція університетів на великі перешкоди: створення стійкої вищої освіти для реагування та управління суспільними кризами»), *DigiUni* («Відкрита українська ініціатива – цифровий університет»)⁸.

Окрім того, університет реалізує три проєкти в межах Erasmus+ KA220: *ACCELERATE* («Доступне імерсивне навчання в галузі мистецтва та дизайну»), *LATILL* («Тексти за рівнями для вивчення мови»), *AMAZE* («Європейська мережа адитивного виробництва у промисловому дизайні в українському контексті»)⁹.

У рамках академічної мобільності підписано майже 50 угод, що охоплюють обміни студентів, викладачів і співробітників.

Важливим нововведенням стало вперше реалізоване залучення університету до програми *Horizon Europe*: проєкт *RestPoll* («Відновлення середовищ існування запилювачів у європейських агроландшафтах на основі мультипартисипативного підходу») виконується Навчально-науковим інститутом біології, хімії та біоресурсів. Крім того, в межах ініціативи Європейського інституту інновацій та технологій реалізується проєкт *ILCA* («Інноваційні лабораторії для кліматичних заходів»), за який відповідає економічний факультет. Також уперше університет координує проєкт за програмою *Жана Моне* – *EVUESS* («Інтеграція європейських цінностей до української освіти, науки та спорту»), виконавцем якого виступає факультет фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Важливим напрямом сучасної міжнародної активності університету є участь у діяльності європейських університетських альянсів – ініціативи Європейського Союзу, спрямованої на посилення глобальної конкурентоспроможності європейських вишів і поширення європейських цінностей через розвиток тривалих стратегічних партнерств між закладами вищої освіти. З травня 2022 року Чернівецький національний університет є асоційованим членом альянсу *UNITA*, який об'єднує 12 університетів із семи країн¹⁰.

У 2024 році представники університету взяли участь у широкому спектрі заходів, організованих партнерами по альянсу: зустрічах, семінарах, вебінарах, освітньо-культурних ініціативах, виставках тощо. Цього ж року було успішно налагоджено співпрацю з двома іншими європейськими альянсами – *UNIC* та *ARQUS*. Слід підкреслити, що іноземні партнери

⁵ Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (2025), Закордонні партнери: Загальна співпраця. Режим доступу: <https://www.chnu.edu.ua/mizhnarodna-diialnist/zakordonni-partnery/zahalna-srivpratsia/> (Дата перегляду 1 березня 2025).

⁶ Петришин Р. (2023), Звіт ректора про діяльність колективу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича за 2023 рік. Режим доступу: <https://www.chnu.edu.ua/media/kmskxmkr/zvitt-rektora-2023.pdf> (Дата перегляду 1 березня 2025).

⁷ Білоскурський Р. (2024), Звіт ректора про діяльність Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича у 2024 р. Режим доступу: <https://www.chnu.edu.ua/media/qx1a24fd/zvit-rektora-chnu-2024.pdf> (Дата перегляду 1 березня 2025).

⁸ Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (2025), Міжнародна діяльність: Міжнародні проєкти. Режим доступу: <https://www.chnu.edu.ua/mizhnarodna-diialnist/mizhnarodni-proieky/> (Дата перегляду 1 березня 2025).

⁹ Там само.

¹⁰ Там само.

вжили низку заходів для забезпечення участі українських викладачів, співробітників і студентів у програмах та подіях, організованих у межах цих альянсів¹¹.

У завершальні місяці 2024 року було оголошено наступний конкурс на участь у оновленій програмі *Erasmus+* на 2021–2027 роки. Очікується, що структурні підрозділи університету виявлять високу активність у підготовці та поданні нових проєктних заявок (передбачений дедлайн – початок 2025 року).

Загалом співробітники та студенти Чернівецького університету демонструють активну участь у міжнародній науковій та освітній діяльності. За останні п'ять років 2589 працівників, науковців і здобувачів освіти перебували у закордонних відрядженнях, беручи участь у наукових конференціях, симпозіумах, семінарах, проходили стажування, брали участь у спільних дослідженнях і реалізації міжнародних проєктів¹².

Протягом останніх років понад 1100 студентів навчалися чи проходили стажування за кордоном за різними академічними та науковими програмами, міжуніверситетськими угодами і завдяки підтримці численних стипендіальних фондів. Лише у 2024 році близько 100 студентів пройшли семестрове або магістерське навчання в закордонних вишах, зокрема в університетах-партнерах: Єна, Оснабрюк і Людвігсбург (Німеччина), Гронінген (Нідерланди), Грац і Клагенфурт (Австрія), Варшавський, Лодзький, Ягеллонський, Гданський, Щецинський університети, Краківська політехніка, Краківський педагогічний університет, Поморська академія м. Слупськ (Польща), Яський і Сучавський університети (Румунія), Університет Норд м. Бодо (Норвегія)¹³. Найактивнішими структурними підрозділами університету в цьому напрямі є факультет іноземних мов, економічний факультет і факультет історії, політології та міжнародних відносин.

Паралельно з активним залученням студентів і викладачів Чернівецького національного університету до міжнародних академічних ініціатив, університет систематично приймає іноземних викладачів, співробітників та студентів партнерських освітніх установ. Метою таких візитів є проведення гостьових лекцій, проходження стажування, а також участь у спільних дослідницьких і освітніх проєктах, що сприяє підвищенню міжнародної впізнаваності та популяризації університету. Протягом останніх п'яти років Чернівецький університет прийняв 411 представників закордонних академічних спільнот – як з університетів-партнерів, так і з іноземних дипломатичних установ та міжнародних організацій, що функціонують в Україні. Однак, у зв'язку з дією воєнного стану, у багатьох країнах було запроваджено обмеження на офіційні візити до України, що істотно звузило коло іноземних гостей. У результаті, у 2024 році університет приймав переважно представників із польських та румунських університетів-партнерів. Показовою стала підтримка з боку дипломатичних представництв таких держав, як Канада, Велика Британія, країни Європейського Союзу, Хорватія, Румунія, Молдова, Індонезія та інші¹⁴.

Незважаючи на обмеження, спричинені як тривалою пандемією COVID-19, так і повномасштабною війною, університет у 2024 році продовжив активний розвиток співпраці з міжнародними організаціями, фондами та програмами академічного обміну. Серед найбільш впливових партнерів, із якими співпраця набула нових форм, варто виокремити: Німецьку академічну службу обмінів (DAAD), Американську програму академічних обмінів імені Фулбрайта, Корпус Миру, Австрійську академічну службу обмінів, а також Католицьку академічну службу обмінів. Значну увагу університет приділяє поглибленню зв'язків із Британською Радою, Франкофонією, Гете-Інститутом та Агентством США з міжнародного розвитку (USAID)¹⁵.

Завдяки цій багатовекторній співпраці сотні викладачів, аспірантів та студентів університету постійно беруть участь у міжнародних академічних обмінах. Зокрема, у межах науково-освітніх програм за підтримки DAAD викладачі, аспіранти та студенти проходили стажування, навчання та реалізовували наукові дослідження в університетах Німеччини, здобуваючи як індивідуальні, так і колективні стипендії. Сприятливим фактором у співпраці з німецькими

¹¹ Білоскурський Р. (2024), Вказ. пр.

¹² Там само.

¹³ Там само.

¹⁴ Там само.

¹⁵ Там само.

фондами є широка партнерська мережа університету в Німеччині: наявність офіційного договору про співпрацю є необхідною умовою для подання спільних заявок, при цьому українська сторона звільнена від співфінансування. Варто окремо зазначити, що за останні роки студенти та співробітники Чернівецького університету отримали до 10% від загальної кількості стипендій DAAD, призначених для України.

Упродовж двох останніх років університет успішно реалізував два проєкти, фінансовані DAAD, у партнерстві з Педагогічним університетом м. Людвігсбург та Технічним університетом м. Любек. Обидва проєкти були спрямовані на розширення можливостей цифрової освіти в умовах воєнного стану в Україні, а загальна сума фінансування склала близько 50 000 євро.

Надійність та сталість академічного партнерства з німецькими університетами також засвідчує постійна присутність DAAD у Чернівецькому університеті. Ще до початку воєнного стану DAAD, окрім мовних лекторів, делегувала до університету додаткового мовного асистента. Починаючи з 1998 року, в університеті працювали 16 представників DAAD, які організовували безкоштовні мовні курси з німецької мови для викладачів і студентів усіх факультетів, проводили мовні іспити для отримання офіційних сертифікатів, а також брали участь у численних освітньо-культурних проєктах. Незважаючи на воєнні обставини, лекторка DAAD (громадянка Німеччини), змушена залишити Україну, продовжує викладацьку діяльність у дистанційному форматі. Таким чином, Чернівецький університет залишається одним із небагатьох українських вишів, де й досі діє DAAD-лекторат¹⁶.

Студенти та викладачі університету мають можливість безкоштовно вивчати іноземні мови завдяки чинним лекторам, зокрема німецьку, англійську, румунську, польську та литовську. Всі курси викладаються носіями відповідних мов із Німеччини, США, Румунії, Польщі та Литви.

Упродовж останніх восьми років на філологічному факультеті функціонує лекторат румунської мови, в межах якого румунський лектор також проводить безоплатні мовні курси для студентів та викладачів університету. Важливою подією стало відкриття у жовтні 2016 року сучасного комп'ютерного класу для потреб лекторату за фінансової підтримки Сучавського університету (орієнтовна вартість – 250 000 грн). Починаючи з вересня 2022 року, лекторка відновила проведення занять у форматі очного навчання, і наразі курси функціонують стабільно.

На факультеті іноземних мов активно розвивається Центр балтійських мовних студій, при якому організовано курси з литовської мови. Студенти, що обирають цей напрям вивчення, мають можливість претендувати на стипендії для навчання в університетах Литви. У 2023 році викладання литовської мови було поновлено після короткої перерви.

Міжнародна діяльність університету дедалі більше привертає увагу іноземних фондів, дипломатичних представництв, громадських організацій, а також окремих фахівців, зацікавлених у викладанні як на волонтерських засадах, так і в межах офіційного працевлаштування. Упродовж останніх років на різних факультетах Чернівецького університету здійснювали викладацьку діяльність представники Німецької академічної служби обмінів (DAAD) – 16 осіб, Корпусу Миру – 10 осіб, Австрійської академічної служби обмінів – 9 осіб, а також Програми Фулбрайта – 14 осіб¹⁷.

Зміцненню міжнародної співпраці університету сприяють тісні зв'язки з посольствами країн Європейського Союзу, Великої Британії, Канади, Польщі, Чехії, Румунії, Австрії, Німеччини, Болгарії, Литви, Словаччини, США, Республіки Молдова та Ізраїлю, які активно підтримують розвиток освітньої дипломатії й сприяють інтеграції української вищої освіти до європейського освітнього простору в контексті Болонського процесу.

Незважаючи на воєнний стан, упродовж останнього року Чернівецький університет відвідали посли Європейського Союзу, Великої Британії, Румунії, Індонезії та інших держав, що сприяло досягненню нових домовленостей про співпрацю з університетами та освітніми інституціями відповідних країн, а також укладенню нових угод.

¹⁶ Білоскурський Р. (2024), Вказ. пр.

¹⁷ Там само.

З лютого 2022 року університет у партнерстві з Інститутом історії та культури Південно-Східної Європи при Мюнхенському університеті (Німеччина) реалізує проєкт зі збереження культурної спадщини України в умовах війни. На початок 2023 року в межах цієї ініціативи було освоєно понад 40 000 євро – ці кошти спрямовано на створення 3D-плану корпусів університетської резиденції, розробку онлайн-екскурсії, а також закупівлю обладнання для двох університетських музеїв. У 2025 році планується продовження співпраці зі збереження культурної спадщини Буковини, зокрема у форматі оцифрування релігійних споруд липованів у селі Біла Криниця за участю німецьких партнерів¹⁸.

Одним із пріоритетних напрямів міжнародної діяльності Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича є реалізація програм подвійного дипломування, що відкривають нові можливості для академічної інтеграції студентів у європейський освітній простір. Упродовж 2024 року було узгоджено та підписано двадцять нових угод, які передбачають підготовку здобувачів освітнього рівня «магістр» за програмами, що гарантують отримання подвійних дипломів спільно з університетами-партнерами.

Цей інституційний підхід до поглиблення міжнародної взаємодії цілком узгоджується з динамікою розвитку факультету історії, політології та міжнародних відносин, інтернаціоналізація якого є одним із ключових стратегічних напрямів. У контексті воєнного стану, глобальних викликів і структурних змін у сфері вищої освіти, факультет не лише зумів зберегти високу інтенсивність міжнародної активності, але й продемонстрував якісне зростання академічної мобільності, проєктної участі та партнерських зв'язків з європейськими й північноамериканськими освітньо-науковими інституціями. Одним із фундаментів міжнародної інтеграції факультету є співпраця в межах рамкових угод, підписаних між Чернівецьким університетом та університетами інших країн. Найплідніше ця співпраця розвивається в напрямках, що мають вже усталену традицію – польському, румунському та канадському. Водночас останніми роками помітно активізувалися контакти з німецькими партнерами. Не менш важливим, хоча й менш масовим, є партнерство з університетами США та Франції¹⁹.

Упродовж 2024 року підписані раніше угоди дали змогу зберегти стабільний рівень співпраці факультету з низкою провідних освітніх інституцій. Серед них – факультети політології, історії та філософії Люблінського університету імені Марії Склодовської-Кюрі (Польща), факультет міжнародних та політологічних студій Лодзького університету, Студії Східної Європи Варшавського університету, освітній заклад у місті Островець-Свентокшиський (Польща), Яський і Сучавський університети (Румунія), Інститут історії та культури Східної Європи Лейпцизького університету (Німеччина), а також Бельцький державний університет імені Алеку Руссо (Молдова)²⁰.

Однією з актуальних і дієвих форм міжнародної співпраці залишається проходження викладачами факультету закордонного стажування. Так, у 2024 році такі стажування були реалізовані у Люблінському університеті імені Марії Склодовської-Кюрі, Школі Східноєвропейських Студій Варшавського університету, а також у Віденському університеті (Австрія). В умовах обмежень на виїзд студентів за кордон для участі у літніх школах факультет розробив нову модель: запрошення іноземних викладачів до Чернівців. Прикладом стала організація літньої школи для студентів, які вивчають польську мову, спільно з Академією Ігнаціонум у Кракові та Центром польських студій імені Антона Кохановського. Протягом тижня троє польських викладачів проводили лекції й практичні заняття для студентів другого та третього курсів, польська сторона забезпечила харчування, культурну програму та сертифікацію учасників. Паралельно румунська студентська група здійснила чотириденну пізнавальну поїздку до Румунії²¹.

Студенти факультету беруть активну участь у програмі Erasmus+, що підтримує академічну мобільність. Вони також є постійними учасниками літніх шкіл, міжнародних молодіжних об'єднань, проєктів транскордонного співробітництва. У 2024 році було започатковано новий

¹⁸ Білоскурський Р. (2024), Вказ. пр.

¹⁹ Карпо В. (2024), Звіт про роботу декана факультету історії, політології та міжнародних відносин Василя Карпа за 2024 р. Режим доступу: <https://fipmv.chnu.edu.ua/media/4c5pybcc/zvit-dekana-fipmv-2024.pdf> (Дата перегляду 1 березня 2025).

²⁰ Там само.

²¹ Там само.

формат співпраці – літню польсько-українську школу «Спільна спадщина», в якій брали участь студенти й науковці з обох країн. Протягом навчального року студенти факультету навчалися або стажувалися в університетах Гронінгена (Нідерланди), Оснабрюка, Дюссельдорфа (Німеччина), Вроцлава та Гданська (Польща), Мадрида, Севільї (Іспанія), Брно (Чехія), а також у Кракові (Польща) в межах школи «UA in EU Summer School». Відзначимо участь студентки Софії Богданової як молодіжної делегатки України до Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи у Страсбурзі²².

Загалом, упродовж 2024 року студенти факультету активно долучилися до реалізації різноманітних програм академічної мобільності. Зокрема, вони взяли участь у 20-й Східній зимовій школі Варшавського університету, заходах програми Erasmus+ у Мадриді, Конгресі місцевих та регіональних влад Ради Європи в Страсбурзі, міжнародній студентській конференції в Севільї, зустрічах Erasmus Student Network у Брно та весняній школі в Університеті імені Адама Міцкевича²³.

Також студенти стали учасниками літньої школи в Університеті Ігнатіума у Кракові, школи в Дюссельдорфі, українсько-польського молодіжного обміну в Білому Дунайці та освітнього проєкту «Interexchange academy» у Берліні. Ці форми мобільності сприяли їхній академічній інтеграції, міжкультурному досвіду та професійному розвитку в європейському освітньому середовищі. Міжнародна наукова співпраця факультету також демонструє позитивну динаміку. Викладачі та студенти активно беруть участь у міжнародних наукових конференціях і семінарах. Уже традиційною стала Міжнародна науково-практична конференція «Муніципальні читання імені Антона Кохановського», що проводиться кафедрою політології та державного управління у співпраці з Чернівецькою міською радою та регіональним центром підвищення кваліфікації держслужбовців. Участь у конференції беруть також науковці з Румунії та Польщі²⁴.

Партнерство з Люблінським університетом імені Марії Склодовської-Кюрі поглиблюється, а також активно формуються нові напрями співпраці з Лодзьким та Католицьким університетом у Любліні. Триває співробітництво з Університетом Орадя (Румунія), науковці якого беруть участь у спільних заходах. Розвиваються також зв'язки із Союзом українців Румунії в Сату-Маре та Бухарестським університетом.

На кафедрі всесвітньої історії реалізовується міжнародний проєкт «Project Judaica», присвяченого дослідженню єврейської історії та культури на пострадянському просторі, який реалізується спільно з Єврейською теологічною семінарією у Нью-Йорку. Кафедра міжнародних відносин і суспільних комунікацій традиційно організовує міжнародну конференцію «Актуальні проблеми зовнішньої політики України», до участі в якій залучаються іноземні дослідники²⁵.

Факультет здійснює обмін науковими публікаціями з академічними установами Польщі, Румунії, Канади, США. Попри складну ситуацію воєнного часу, міжнародна співпраця факультету не лише збереглася, але в окремих аспектах навіть активізувалась. Цей поступ великою мірою залежить від ініціативності кафедр, їхніх завідувачів, а також ефективної співпраці з міжнародним відділом університету.

Факультет також був представлений на міжнародних конференціях і симпозиумах: у Сату-Маре (Румунія), Тиргу-Жіу (конференція про символіку румунської вишиванки), Островці-Свентокшиському (Міжнародний тиждень), Бухаресті (конференція про майбутнє Центральної та Східної Європи), Єревані (геополітичний форум), а також у Бухаресті (форум з нагоди 730 днів повномасштабної війни)²⁶.

Отже, міжнародна діяльність Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича набула стратегічного значення як інструмент стійкості, інституційного оновлення та

²² Карпо В. (2024), Вказ. пр.

²³ Там само.

²⁴ Там само.

²⁵ Факультет історії, політології та міжнародних відносин (2024), XVIII Міжнародна науково-практична конференція студентів та молодих вчених «Актуальні проблеми зовнішньої політики України». Режим доступу: <https://fipmv.chnu.edu.ua/novyny/kafedra-mizhnarodnykh-vidnosyn-ta-suspiilnykh-komunikatsii/aktualni-problemy-zovnishnoi-polityky-ukrainy/> (Дата перегляду 1 березня 2025).

²⁶ Карпо В. (2024), Вказ. пр.

інтеграції в європейський освітньо-науковий простір. Університет не лише зберіг, а й розширив присутність у ключових програмах ЄС (Erasmus+, Horizon Europe, Jean Monnet, EIT), активізував партнерства з університетськими альянсами (UNITA, ARQUS, UNIC), уклав десятки нових угод про академічну мобільність і подвійне дипломування. Особливо інноваційним є перехід до змішаних форматів співпраці – від онлайн-викладання до локальних літніх шкіл із залученням іноземних викладачів.

Разом із тим, збереження міжнародної активності в умовах війни супроводжується викликами: обмеженням фізичної мобільності, ризиками безпеки, необхідністю постійного адаптування проєктної логістики та зміцнення цифрової інфраструктури. Проблемним залишається питання регіонального балансу мобільності (домінування партнерств із країнами Центрально-Східної Європи) та нерівномірна активність підрозділів.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича демонструє потенціал лідера у формуванні нової моделі українського університету як гуманітарного хабу, стійкого до криз і здатного до стратегічного мислення в міжнародному просторі. Його подальший розвиток має спиратися на поглиблення інституційної співпраці, просування ціннісно-орієнтованих ініціатив (збереження спадщини, підтримка демократії, культурна дипломатія) та розширення участі в європейських дослідницьких мережах.

Список джерел

1. Білоскурський Р. (2024), Звіт ректора про діяльність Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича у 2024 р. Режим доступу: <https://www.chnu.edu.ua/media/qx1a24fd/zvit-rektora-chnu-2024.pdf> (Дата перегляду 1 березня 2025).
2. Карпо В. (2024), Звіт про роботу декана факультету історії, політології та міжнародних відносин Василя Карпа за 2024 р. Режим доступу: <https://fipmv.chnu.edu.ua/media/4c5pybcc/zvit-dekana-fipmv-2024.pdf> (Дата перегляду 1 березня 2025).
3. Макар Ю. (2019), *Університети мого життя. Спогади*. Технодрук, Чернівці, 608 с.
4. Петришин Р. (2023), Звіт ректора про діяльність колективу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича за 2023 рік. Режим доступу: <https://www.chnu.edu.ua/media/kmskxmkrr/zvittt-rektora-2023.pdf> (Дата перегляду 1 березня 2025).
5. Факультет історії, політології та міжнародних відносин (2024), XVIII Міжнародна науково-практична конференція студентів та молодих вчених «Актуальні проблеми зовнішньої політики України». Режим доступу: <https://fipmv.chnu.edu.ua/novyny/kafedra-mizhnarodnykh-vidnosyn-ta-suspilnykh-komunikatsii/aktualni-problemy-zovnishnoi-polityky-ukrainy/> (Дата перегляду 1 березня 2025).
6. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (2025), Закордонні партнери: Загальна співпраця. Режим доступу: <https://www.chnu.edu.ua/mizhnarodna-diialnist/zakordonni-partnery/zahalna-spivpratsia/> (Дата перегляду 1 березня 2025).
7. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (2025), Міжнародна діяльність: міжнародні проєкти. Режим доступу: <https://www.chnu.edu.ua/mizhnarodna-diialnist/mizhnarodni-proiekti/> (Дата перегляду 1 березня 2025).
8. TRUST (n.d.), Національна система забезпечення якості і взаємної довіри в системі вищої освіти (TRUST). Режим доступу: <https://dovira.eu.ua/project.html> (Дата перегляду 1 березня 2025).
9. Joris M. (n.d.) Situation Regarding Internationalisation. Rationale for the development of an institutional and faculty Policy Plan Internationalisation. *PICASA Position Paper Internationalisation. Strategic Educational Policy Paper to create a vision and mission regarding the internationalisation of the university, to define a strategy for the internationalisation processes, and to develop a systemic approach*. Available at: http://picasa.yzu.am/wp-content/uploads/2017/04/PICASA_Position_Paper_Internationalisation.pdf (accessed 1 March 2025).

References

1. Biloskurskyi R. (2024), Zvit rektora pro diialnist Chernivetskoho natsionalnoho universytetu imeni Yurii Fedkovycha u 2024 r. Available at: <https://www.chnu.edu.ua/media/qx1a24fd/zvit-rektora-chnu-2024.pdf> (accessed 1 March 2025).
2. Karpo V. (2024), Zvit pro robotu dekana fakultetu istorii, politolohii ta mizhnarodnykh vidnosyn Vasylia Karpa za 2024 r. Available at: <https://fipmv.chnu.edu.ua/media/4c5pybcc/zvit-dekana-fipmv-2024.pdf> (accessed 1 March 2025).
3. Makar Yu. (2019), *Universytety moho zhyttia. Spohady*. Tekhnodruk, Chernivtsi, 608 s.
4. Petryshyn R. (2023), Zvit rektora pro diialnist kolektyvu Chernivetskoho natsionalnoho universytetu imeni Yurii Fedkovycha za 2023 rik. Available at: <https://www.chnu.edu.ua/media/kmskxmkr/zvitt-rektora-2023.pdf> (accessed 1 March 2025).
5. Fakultet istorii, politolohii ta mizhnarodnykh vidnosyn (2024) XVIII Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia studentiv ta molodykh vchenykh «Aktualni problemy zovnishnoi polityky Ukrainy». Available at: <https://fipmv.chnu.edu.ua/novyny/kafedra-mizhnarodnykh-vidnosyn-ta-suspilnykh-komunikatsii/aktualni-problemy-zovnishnoi-polityky-ukrainy/> (accessed 1 March 2025).
6. Chernivetskyi natsionalnyi universytet imeni Yurii Fedkovycha (2025), Zakordonni partnery: Zahalna spivpratsia Available at: <https://www.chnu.edu.ua/mizhnarodna-diialnist/zakordonni-partnery/zahalna-spivpratsia/> (accessed 1 March 2025).
7. Chernivetskyi natsionalnyi universytet imeni Yurii Fedkovycha (2025), Mizhnarodna diialnist: mizhnarodni proekty. Available at: <https://www.chnu.edu.ua/mizhnarodna-diialnist/mizhnarodni-proiekty/> (accessed 1 March 2025).
8. TRUST (n.d.), Natsionalna systema zabezpechennia yakosti i vzaiemnoi doviry v systemi vyshchoi osvity (TRUST). Available at: <https://dovira.eu.ua/project.html> (accessed 1 March 2025).
9. Joris M. (n.d.) Situation Regarding Internationalisation. Rationale for the development of an institutional and faculty Policy Plan Internationalisation. *PICASA Position Paper Internationalisation. Strategic Educational Policy Paper to create a vision and mission regarding the internationalisation of the university, to define a strategy for the internationalisation processes, and to develop a systemic approach*. Available at: http://picasa.ysu.am/wp-content/uploads/2017/04/PICASA_Position_Paper_Internationalisation.pdf (accessed 1 March 2025).

Стаття надійшла / Received: 1.03.2025

Схвалено / Accepted: 26.06.2025